

ХАЛҚ ҚУДРАТИ – АҲИЛЛИК ВА БИРДАМЛИКДА

Бу йилги баҳор серташвиш келди.

Бу йил баҳорнинг тароватидан, гўзаллигидан деярли баҳра ололмадик, тоғларга, қир-адирларга чиқиб лола-ю қизғалдоқлар, чучмома-ю бўтакўзлар гўзаллигига термулиб, кўнглимиз ором олиши, кўзимиз қувнашидек завқни туя олмадик. Бодрокдай очилган олма гулларига, шафтолининг нафармон гулларига боқиб завқланиш, ўрик, гилос, олча гулларига гўжгон ўйнаган асалариларнинг ёқимли симфониясини тинглаш кўпчиликлари насиб этмади. Настарин қачон очилиб, қачон гули тўкилганини сезмай қолдик. Қисқаси, баҳорни баҳорий кайфиятда ўтказиш буюрмади бу йил... Шундай завқли, тароватли, бутун борлиқ яшилликка, ранг-баранг гул-чечакларга бурканган кунлари уйда ўтирдик. Кўнглимизни баҳор тафти, баҳор шавқи ўрнига коронавирус дарди, ўй-хаёли банд этди. Начора, Соҳиби қудрат ҳукми, бандаларига синовидир булар.

Тўртинчи ойдирки, меҳмондўст, тўйсевар халқимиз меҳмонга бормайди, меҳмон чақирмайди, юзлаб одамларга ош бериб, тўй қилишлар тўхтаган. Театр, концерт, кино заллари хувиллаб қолди. Буларнинг бари ноодатий ҳолат. Аввалига бундай шароитга қандай чидаймиз, кўникиш мумкинми, деган ҳақиқатда юрдик. Синовини юборган буюк Зот сабрини ҳам берар экан. Ақл-фаросатли, ҳар бир ҳодиса, воқеага теран фикр билан ёндашадиган, мулоҳазакор халқимиз юзага келган ҳолатни тўғри тушуниб, сабр-қаноат билан айтилган кўрсатмалар ва белгиланган тартибларга амал қилди. Тартиб ва тавсиялар фақат элимиз саломатлигини асраш, иложи борича талофат кўрмасликка қаратилган эди. Шукурки, бунга эришилди. Давлатимиз раҳбари томонидан белгилаб берилган оқилона сиёсат ижроси ўз натижасини берди. Мамлакатимизда коронавирусдан вафот этганлар, бошқа давлатлар, жумладан, энг ривожланган, унча-мунчани менсимайдиган давлатлардаги кўрсаткичга нисбатан олганда, энг паст даражада бўлди.

Ҳа, бу йилги баҳор фасли ҳар томонлама мисли кўрилмаган синовли кечди. Мамлакатимизнинг бир қатор ҳудудларида қаттиқ шамол, кучли ёмғир, дўл аҳоли уй-жойига, ижтимоий объектларга, экин майдонларига зиён етказди. Бухоро, Навоий, Қашқадарё, Самарқанд, Хоразм, Жиззах вилоятларида рўй берди бундай ҳолатлар. Сардоба сув омбори тўғонида ўпирилиш бўлиб, минглаб хонадонлар, экин майдонлари сув тошқинидан талофат кўргани ҳаммасидан ошиб тушди.

Ушбу табиий офатлар, техноген ҳалокатлар етказган зарарлар бартараф этилмоқда, Худо хоҳласа ҳаммаси жой-жойига қўйилади, изга тушади. Зотан, Ўзбекистон – инсонпарвар давлат, сиёсатимиз ўзагини халқ манфаатини, розилигини таъминлашдек эзгу мақсадлар ташкил этади. Президентимиз Шавкат Мирзиёев давлат раҳбари сифатида фаолиятини бошлаган илк кунлардан бу тамойилни бош ғоя, энг асосий вазифа сифатида эълон қилди ва шунга қатъий амал қилиб келмоқда. Шу маънода юртимизга келган коронавирус пандемиясидан, рўй берган табиий офатлардан, техноген ҳалокатдан зарар кўрган, азият чеккан бирон-бир оила, бирор инсон эътибордан четда қолаётгани йўқ. Боз устига халқимиз ўз раҳбарини хурмат қиладиган, қадрига етадиган, кўрсатмасини бажарадиган халқ. Давлат раҳбари ҳар бир ишида, қабул қиладиган фармон ва қарорларида, ўтказиётган йиғилишларида, аҳоли билан учрашувларида инсон манфаатини ўйлаб, одамларнинг турмуш фаровонлигини оширишни, шу орқали уларнинг розилигига эришишни бош мақсад қилиб қўяётган бўлса, катта-кичик раҳбарлардан шуни талаб қилиб, уларнинг фаолиятига айнан шу нуқтаи назардан баҳо бераётган бўлса, нега аҳоли юрт раҳбарини қўллаб-қувватламасин, нега хурмат қилиб, қадрига етмасин?! Акс ҳолда ношукурлик бўлади-ку!

Йўқ, ўзбеклар, Ўзбекистон халқи ношукур эмас, бориға шукур, йўғига қаноат қиладиган сабрли халқ. Энг муҳими, мамлакатимиз аҳли меҳр-оқибатли, яхши-ёмон кунларда бир-бирига суянч, мадад бўлишдек улуғ фазилатга эга. Бировнинг бошига кулфат тушса томошабин бўлиб турмайди, унга ёрдам бериш чорасини кўради. Тарихдан бунга кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Бунинг энг ёрқин мисоли 1966 йилда Тошкентда рўй берган кучли zilзилдир. Уша йили 26 апрель тонгида саккиз баллдан зиёд zilзила бўлиб, қадим

Тошкентнинг аксарият қисми вайрон бўлган эди. Ҳар куни бир неча марта турли даражада ер қимирлаб турганига қарамай, одамлар ўзини йўқотмади, таҳликага тушмади. Бир-бирига далда бўлиб, табиий офат оқибатларини бартараф этиш чораларини кўрди ва бунга эришди. Мусибат одамларни бирлаштиради, гина-кудуратлар унутилади, деган гап нақадар тўғри экани ўшанда яққол ўз ифодасини топган, халқимиз нималарга қодирлигини намоян этган эди.

Тошкент zilзиласи ва унинг оқибатларини бартараф этиш бўйича қилинган ишлар ҳақида мақола, ҳикоя, шеър, достонлар ёзилди. Улар тўпланиб «Тошкентдаги офат ва жасорат» номи билан китоб ҳолида нашр этилди.

Бу йилги кўнглисиз воқеалар ҳақида ҳам кўп ёзилди, яна ёзила-жак. Булар ҳам тўпланиб, китоб қилинади.

Ушбу ҳодисалар халқимиз қудратини яна бир бор синовдан ўтказди. Президентимиз мадҳиямиздаги «Улуғ халқ қудрати жўш урган замон» деган чуқур маъноли сўзларни келтириб, бундай деди: «Мана шундай мураккаб дамларда биз улуғ ва меҳнаткаш халқимизнинг қудрати, ақл-заковати ва сабр-матонати, меҳр-оқибати ва самимияти билан ушбу оғир синовларни ҳам, албатта, енгиб ўтамыз». Дарҳақиқат, синовли, мусибатли кунларда халқ қудрати юзага қалқиб чиқади. Бу қудрат мамлакат аҳолисининг – миллати, дини, эътиқодидан қатъий назар – аҳил-иноқлиги, ҳамжиҳатлиги самараси, унинг ифодасидир. Бундай фазилатга юксак маданиятли, маърифатли, ўқимишли халқ эга бўла олади. Биз инсонийликни, маърифатни, илмни, маданиятни, одоб-ахлоқни ҳамма нарсадан устун қўйган, жаҳон тамаддунига улкан ҳисса қўшган, бу бепоён уммонда ўз ўрнига, сўзига эга бўлган буюк алломалар ворисларимиз. Ҳар бир ҳаракатимиз, сўзимиз ўша беназир аждодларимизга муносиб бўлмоғи шарт. Шу боис юртимизда илм-маърифатга, маданиятга доимо алоҳида эътибор қаратиб келинади.

Мамлакатимизда карантин амал қилиб, табиий офатлар, ҳалокатлар захри-заҳмати юракларимизни эзиб турганига қарамай, 9 май куни Тошкентда халқимизнинг Иккинчи жаҳон урушида кўрсатган жасорати, матонати, фидойилиги, инсонпарварлиги акс эттирилган ноёб Ғалаба боғи, 20 май куни эса гўзал, бетакрор маънавий-маърифий маскан – Адиблар хиёбони очилгани, уларда давлатимиз раҳбари иштирок этгани, халқимизни бу қувончли воқеалар билан қутлагани бироз чўккан, озгина ғамбода бўлган кўнглиларни кўтарди, руҳ берди, куч-қувват ато этди. Халқ дарди-ташвишини, унинг бугунини ҳам, эртасини ҳам ўйлайдиган, том маънодаги халқпарвар раҳбарнинг нечоғли донишмандлиги, узоқни кўзлаб сиёсат юритиши шундай оғир кунларда айниқса яққол намоян бўлар экан-да. Офарин!

Мана шундай тарихий воқеалар ортидан 26 май куни Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг «Маданият ва санъат соҳасининг жамият ҳаётидаги ўрни ва таъсирини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги фармони ва «Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори эълон қилинди. Бутун дунё коронавирус пандемиясидан азият чекаётган бир вақтда Ўзбекистонда маърифат масканлари барпо этилиши, маданият ва санъат ривожига бағишланган ҳужжатлар қабул қилингани ҳар қандай шароитда илмни, маърифатни, маданиятни, маънавий бойликни устун қўйган буюк аждодларимиз кўрсатма ва амалларига содиқ эканимизнинг ёрқин ифодасидир. Мазкур фармон ва қарорда белгиланган вазифалар шу қадар кенг кўламли, салмоқли, узоқни ўйлаб тузилганки, уларнинг амалга оширилиши халқимиз қадрини, нуфузини яна бир неча поғона юқорига кўтариши шубҳасиз...

Серташвиш баҳордан нисбатан сокин, босиқ ёзга кирдик. Бобо қуёшнинг қиздириши, далалардаги мўл ҳосил, энг асосийси, одамларнинг кайфияти барча ташвишлар ортда қолиб, Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йилимизнинг кейинги ойлари осойишталик, фаровонлик, хотиржамлик билан кечишига умид уйғотади. Зеро, Оллоҳнинг карами кенг, бир кўнглисизлик орқасидан ўн қувонч келтиради.

Илоҳо, қувончли кунларимиз, барокатли ойларимиз, файзли йилларимиз кўп ва бардавом бўлсин!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ СОҲАСИНИНГ ЖАМИЯТ ҲАЁТИДАГИ ЎРНИ ВА ТАЪСИРИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Сўнги йилларда Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш, янги Ўзбекистоннинг янги тарихини яратиш, моддий ва номоддий маданий мерос дурдоналарини сақлаш ва тарғиб этиш, халқ оғзаки ижодиёти ва ҳаваскорлик санъатини янада оммалаштириш, юртимизнинг жаҳон маданий маконига фаол интеграциялашувини таъминлаш, маданият ва санъат соҳасини инновацион ривожлантиришга қаратилган тизимли чора-тадбирлар амалга оширилди. Хусусан:

Биринчидан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 28 ноябрдаги ПҚ–4038-сон қарори билан **Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш концепцияси** (кейинги ўринларда – Концепция) ва уни амалга ошириш бўйича **«йўл харитаси»** тасдиқланди;

Иккинчидан, маданият ва санъат ташкилотларининг **«дўстлар клублари»** фаолиятини йўлга қўйиш орқали уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш бўйича мутлақо янгича самарали тизим яратилди;

Учинчидан, музейлар реновация дастури қабул қилинди, ўзбек халқининг кўҳна ва бетакрор санъати намунаси бўлган «Хоразм лазгиси» ЮНЕСКОнинг Инсоният номоддий маданий меросининг репрезентатив рўйхатига киритилди;

Тўртинчидан, маданий мерос объектлари ва санъат ашёларини реставрация қилиш бўйича миллий мактаб, шунингдек, халқ чолғулари, миллий рақс, мақом йўналишларида республика кўрик-танловлари қайта тикланди;

Бешинчидан, мамлакатимизда мунтазам равишда ўтказиладиган Халқаро мақом санъати анжумани, Халқаро бахшичилик санъати фестивали, «Шарқ тароналари» халқаро мусиқа фестивали, «Буюк ипак йўли» халқаро фольклор санъати фестивали ҳамда «Рақс сەҳри» халқаро фестивали ташкил этилиб, ўзбек мумтоз ва фольклор санъатининг ноёб намуналари ва аъналарини ҳамда маданий мулоқотни янада ривожлантириш бўйича самарали тизим йўлга қўйилди.

Шу билан бирга, Концепцияни амалга ошириш, соҳада замонавий ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш, юқори малакали кадрларни тайёрлаш, истеъдодли ёш ижодкорларни излаб топиш ва қўллаб-қувватлаш, таълим муассасаларини мусиқа дарсликлари, ноталар тўпламлари ва ўқув-методик адабиётлар билан таъминлашнинг яхлит тизими яратилмаган.

Аҳоли, айниқса, олис ҳудудларда истиқомат қиладиган фуқароларга маданий дам олиш хизматлари кўрсатиш даражасини ошириш, бунинг учун республиканинг барча ҳудудларида театр, музей, кўчма цирк ва ҳайвонот боғлари фаолиятини доимий равишда йўлга қўйиш долзарб вазифа бўлиб қолмоқда.

Юқоридаги вазифаларни самарали амалга ошириш, маданият ва санъат соҳасидаги ислохотларни жадал давом эттириш, маданият органлари ва муассасалари фаолиятини янада такомиллаштириш, шунингдек, 2017–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясининг ижросини таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар:

2020–2021 йилларда Ўзбекистон Республикасида маданият ва санъатни янада ривожлантиришга доир кўшимча чора-тадбирлар дастури 1-иловага мувофиқ;

Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш концепциясининг 2021–2025 йилларга мўлжалланган **мақсадли кўрсаткичлари** 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Вазирлар Маҳкамаси Концепцияни амалга ошириш бўйича «йўл хариталари» ва чора-тадбирлар дастурларини қабул қилишда мазкур бандга мувофиқ тасдиқланаётган мақсадли кўрсаткичларнинг бажарилишини таъминлаш бўйича тадбирларни назарда тутсин.

2. Белгилансинки, **2021 йил 1 январдан** бошлаб:

концерт-томоша фаолиятини лицензиялаш, лицензиатларнинг давлат реестрини юритиш, уларнинг фаолияти ва эришган натижалари ҳақидаги ахборотларни киритиб бориш **Концерт-томоша фаолияти иштирокчиларининг ягона онлайн портали** орқали амалга оширилади;

концерт-томоша тадбирига бир марталик рухсатнома бериш учун ундириладиган **йўғим бекор қилинади**;

давлат органлари ва ташкилотларининг асосий вазифа ва функцияларидан келиб чиқиб, уларнинг ташаббуслари билан ўтказиладиган оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирлари ҳар йили тасдиқланадиган **оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирларининг календарь режалари** (кейинги ўринларда – календарь режалар) асосида ўтказилади;

Ўзбекистон Республикаси Президенти, Вазирлар Маҳкамаси ҳамда маҳаллий давлат ҳокимияти органларининг календарь режаларда назарда тутилмаган давлат тадбирларини ўтказишни назарда тутувчи қарорларида ушбу тадбирларни ташкил этиш бўйича кўрсатиладиган хизматлар бўйича **бююртмачилар ҳамда уларни молиялаштириш манбалари** кўрсатилади;

концерт-томоша фаолиятини амалга оширувчи шахслар томонидан давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг бююртмаларига асосан кўрсатиладиган барча хизматлар **ёзма ва ҳақ эвазига тузиладиган шартнома асосида** тақдим этилади, концерт-томоша фаолиятини амалга оширувчи давлат муассасалари ходимлари билан тузилган меҳнат шартномаларидан келиб чиқадиган мажбуриятлар бундан мустасно.

3. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги (кейинги ўринларда – Маданият вазирлиги) ва бошқа давлат органлари томонидан давлат тадбирлари ва бошқа тадбирларга ижодкорлар ва ижрочиларнинг жамоатчилик асосида жалб қилинишига йўл қўйилмаслиги белгилансин.

4. Маданият вазирлиги, Молия вазирлиги, Ўзбекистон композиторлари ва бастакорлари уюшмаси, Мактабгача таълим вазирлиги ва Халқ таълими вазирлиги 2020/2021 ўқув йилидан бошлаб **ноталар тўпламлари ва махсус мусиқий адабиётларни** Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан чоп этилишини ва уларнинг таълим муассасаларига тўлиқ етказилишини таъминласин.

5. 2020 йил 1 сентябрдан бошлаб давлат органлари ва ташкилотлари тизимидаги концерт, маданият саройлари ва бошқа муассасаларда **тўлиқ жонли ижро асосида** ўтказилган концерт дастурлари учун ижара тўловидан **50 фоиз** чегирма бериш тартиби жорий этилсин.

6. Маданият ва санъат соҳаси вакилларининг **Санъаткор, ижодкор ва ижрочиларнинг муаллифлик ҳуқуқларини ҳимоя қилиш палатасини** (кейинги ўринларда – Палата) ташкил этиш тўғрисидаги ташаббуслари қўллаб-қувватлансин.

Белгилансинки, Палата мулкый ҳуқуқларни жамоавий асосда бошқарадиган ташкилот ҳисобланади.

Маданият вазирлиги Палата фаолиятининг дастлабки босқичларида уни қўллаб-қувватлаш учун Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан 1 миллиард сўм ажратилишини таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари **Б.А.Мусаев**, маданият вазири **О.А.Назарбеков** Палата ҳамда мулкый ҳуқуқларни жамоавий асосда бошқарадиган бошқа ташкилотлар фаолиятини ташкил этишга ҳар томонлама кўмаклашсин.

7. Белгилансинки, мулкый ҳуқуқларни жамоавий асосда бошқарувчи ташкилотлар уларга бевосита ҳуқуқ эгалари ёки уларнинг меросхўрлари томонидан берилган ваколатлар доирасида даъво билан судга мурожаат қилган тақдирда давлат тўлаш муддати кечиктирилиб, бу бож кейинчалик айбдор тарафдан ундириб олинади.

8. Маданият вазирлиги томонидан харид қилинган, оммавий ижрога мўлжалланган драматик, мусиқали ва мусиқали-драматик асарларни 2020 йил 1 сентябрдан бошлаб **хусусий театрларда ҳам саҳналаштириш ва ижро этишга** рухсат берилсин.

Бунда, хусусий театрларда сахнаштирилган ҳамда ижро этилган асарлар учун муаллифлик ҳақи тўлаш Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармасига ҳар йили Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетидан ажратиладиган маблағлар ва ушбу жамғарманинг бошқа даромадлари доирасида амалга оширилиши белгилансин.

9. Бой тарихи, ўзбек миллий кўғирчоқ театри мактабининг шаклланиши ва ривожланиши беқиёс ҳиссасини инобатга олиб, Республика кўғирчоқ театрига **Ўзбек Миллий кўғирчоқ театри** номи берилсин.

Маданият вазирлиги ва Молия вазирлиги Навоий, Наманган, Сирдарё ва Тошкент вилоятлари ҳокимликлари билан биргаликда икки ой муддатда ушбу вилоятларда **кўғирчоқ театрларини ташкил этиш** тўғрисидаги Ҳукумат қарори лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодий тараққиёт ва камбағалликни қисқартириш вазирлиги, Молия вазирлиги, Маданият вазирлиги, Қурилиш вазирлиги:

Ўзбекистон Республикасининг 2021–2023 йилларга мўлжалланган ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш дастурларида 2021 йилда Навоий, Наманган, Сирдарё, Қашқадарё, Хоразм ва Тошкент вилоятлари кўғирчоқ театрлари биноларини қуриш, уларга ажратилган биноларни реконструкция қилиш, замонавий ускуналар билан жиҳозлаш ишларини назарда тутсин;

2020 йилга мўлжалланган ижтимоий ва ишлаб чиқариш инфратузилмасини ривожлантириш дастури доирасида мақбуллаштирилган маблағлар ҳисобидан **«Ўзбек давлат цирки»** давлат муассасасининг бино ва иншоотларини реконструкция қилиш, қўшимча равишда ҳайвонларни сақлаш хоналарини қуриш ҳамда замонавий ускуналар билан жиҳозлаш ишларининг тўлиқ молиялаштирилишини, шунингдек, қурилиш, реконструкция ва жиҳозлаш ишларини жорий йил охирига қадар тўлиқ якунига етказиб, фойдаланишга топширилишини таъминласин.

11. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари Маданият вазирлиги ва Молия вазирлиги билан биргаликда 2020–2021 йиллар давомида Қорақалпоғистон Республикаси республика бюджети, вилоятлар бюджетлари маблағлари ҳисобидан **ҳар бир ҳудудда кўчма цирклар (шапито, дорбозлар гуруҳлари)** ҳамда **ҳайвонот боғлари ташкил этилиши** ва доимий фаолият юритишини таъминласин.

12. 2020 йил 1 сентябрдан бошлаб шундай тартиб жорий этилсинки, унга мувофиқ:

кўчма цирклар (шапито, дорбозлар гуруҳлари) томонидан ўтказиладиган томоша тадбирларига **оммавий тадбир ўтказиш учун рухсатнома** ва рухсат бериш хусусиятига эга бошқа ҳужжатларни олиш талаб этилмайди, бунда тадбир ташкилотчилари уни ўтказиш жойи ва вақти тўғрисида ички ишлар органларини камида 10 кун олдин ёзма равишда хабардор қилади;

ички ишлар органлари, Миллий гвардия ва Фавқулодда вазиятлар вазирлиги органлари кўчма цирклар (шапито, дорбозлар гуруҳлари) томонидан ўтказиладиган томоша тадбирларида **жамоат тартиби ва ёнғин хавфсизлигини тўлов ундирилмаган ҳолда** таъминлайди;

давлат органлари ва ташкилотлари тизимидаги маданият ва истироҳат боғлари, спорт иншоотлари, сайилгоҳлар ва бошқа очик ҳудудларда кўчма цирклар (шапито, дорбозлар гуруҳлари) томонидан томоша тадбирлари ўтказиш учун **ижара ва бошқа турдаги тўловлар ундирилмайди**;

номоддий маданий мерос объектларини (дорбоз, аския ва лапар) асраш ва улардан фойдаланиш фаолияти Ўзини ўзи банд қилган фуқароларга вақтинчалик меҳнат гувоҳномалари бериладиган фаолият (хизматлар, ишлар) турлари рўйхатига киради (маданият марказлари таркибида фаолият юритаётган шахслар бундан мустасно) ва уларнинг ушбу фаолиятдан олинган даромадларига жисмоний шахслардан олинмаган **даромад солиғи татбиқ этилмайди**.

13. Маданият вазирлиги тизимида:

Маданият вазирлиги марказий аппарати тузилмасида маданият муассасалари ва ҳаваскорлик санъатини ривожлантириш, соҳада ахборот технологияларини кенг жорий этиш ва рақамлаштириш масалаларига масъул **вазир ўринбосари лавозими** жорий этилсин;

Ўзбекистон давлат консерваториясининг «Ўзбек мақом санъати факультети» ҳамда Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институтининг тегишли таълим йўналишлари ва мутахассисликлари негизда мақом ижрочилиги, бахшичилик ва катта ашула йўналишлари бўйича кадрлар тайёрловчи таянч олий таълим муассасаси – **Юнус Ражабий номидаги Ўзбек миллий мусиқа санъати институти** ташкил этилсин;

давлат муассасаси шаклидаги **Маданий мерос илмий-тадқиқот институти** ташкил этилсин;

Республика ихтисослаштирилган эстрада ва цирк мактаби **Карим Зарипов номидаги Республика эстрада ва цирк коллежи** этиб қайта ташкил этилсин;

В.Успенский ва Р.Глиэр номидаги Республика ихтисослаштирилган мусиқа **академик лицейлари** мактаб-интернатлар учун белгиланган имтиёзларни татбиқ қилган ҳолда тегишлича В.Успенский ва Р.Глиэр номидаги Республика ихтисослаштирилган мусиқа **мактабларига** айлантирилсин.

Ўзбекистон давлат консерваторияси ҳузуридаги Иқтидорли болалар академик лицейи ҳамда Тошкент ихтисослаштирилган маданият мактаби негизда Маданият вазирлиги тизимида **Республика мусиқа ва санъат коллежи** ташкил этилсин;

14. 2020 йил сентябрь ойидан бошлаб давлат музейларида ҳар ойнинг биринчи яшанбаси **«очик эшиклар куни»** деб эълон қилинсин.

Белгилансинки, «очик эшиклар куни»да фуқаролар музей ашёлари ва музей коллекцияларини кириб кўриш учун давлат музейларига **бепул киритилади**.

15. Маданият вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари 2020–2025 йиллар давомида босқичма-босқич **ҳар бир туман ва шаҳарда** тарих ва маданият давлат музейларининг филиаллари шаклида **ўлкашунослик музейлари ташкил этилиши** ва Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети ҳисобидан молиялаштириладиган музейлар, уларнинг филиал ва бўлимлари рўйхатига киритилишини таъминласин.

16. Ўзбекистон давлат санъат музейига – **санъат соҳасидаги**, Ўзбекистон тарихи давлат музейига – **маданият ва тарих соҳасидаги** барча музейлар фаолиятини илмий-тадқиқот ва методик жиҳатдан мувофиқлаштириш, уларнинг ушбу йўналишлардаги ўзаро ҳамкорлигини таъминлаш, кадрларнинг илмий салоҳиятини ошириш вазифаси юклансин.

Маданият вазирлиги ва Фанлар академияси 2021 йил 1 январга қадар Ўзбекистон давлат санъат музейи ва Ўзбекистон тарихи давлат музейида музейшунослик, санъатшунослик, маданиятшунослик йўналишларида қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда **ихтисослаштирилган илмий кенгашлар** ва илмий-методик кенгашлар ташкил этиш чораларини кўрсин.

Маданият вазирлиги Молия вазирлиги ҳамда Бандлик ва меҳнат муносабатлари вазирлиги билан биргаликда икки ой муддатда 2021 йил 1 январдан бошлаб музейларнинг илмий даражага эга бўлган ходимларининг базавий лавозим маошларини ошириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

17. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда етакчи ижодий ташкилотларнинг **«дўстлар клублари»**ни ташкил этиш бўйича ижобий тажрибасини музейлар соҳасига татбиқ этилишини таъминласин.

18. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталари, Маданият вазирлиги, «Ўзбеккино» миллий агентлиги, Ўзбекистон Бадий академияси, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, Ўзбекистон композиторлари ва бастакорлари уюшмаси, Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси, Республика Маънавият ва маърифат маркази ҳамда кенг жамоатчиликнинг маданият ва санъатнинг жамиятимиз ижтимоий-маънавий ҳаётида тутган ўрнини ҳисобга олиб, соҳа ходимларини қўллаб-қувватлаш мақсадида **15 апрель** санасини **«Ўзбекистон Республикаси маданият ва санъат ходимлари куни»** деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

Маданият вазирлиги ўн кун муддатда «Ўзбекистон Республикаси маданият ва санъат ходимлари куни»ни белгилаш бўйича қонун лойиҳасини белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

19. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 14 январдаги **«Давлат активларини бошқариш, монополияга қарши курашишни тартибга солиш тизимини ва капитал бозорини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»**ги ПФ–5630-сон Фармони 6-бандининг «а» кичик банди биринчи хатбошиси «давлат мулки ҳисобланган моддий маданий мероснинг кўчмас мулк объектлари бундан мустасно» сўзлари билан тўлдирилсин.

20. Маданият вазирлиги манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда:

икки ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикаси Президентининг **«Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»**ги қарори лойиҳасини;

икки ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгариш ва қўшимчалар тўғрисидаги таклифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

21. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси А.А.Абдувахитов ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.А.Мусаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси

Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2020 йил 26 май

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МАДАНИЯТ ВАЗИРЛИГИ ФАОЛИЯТИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 26 майдаги «**Маданият ва санъат соҳасининг жамият ҳаётидаги ўрни ва таъсирини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида**»ги ПФ–6000-сон Фармониغا мувофиқ:

1. Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги (кейинги ўринларда – Маданият вазирлиги) фаолиятининг самарадорлигини ошириш мақсадида:

«Ахборот ва компьютер технологиялари маркази» давлат муассасаси «**Ёш ижодкорларни қўллаб-қувватлаш ва ахборот-мультимедиа маркази**» давлат муассасаси этиб қайта номлансин;

Маданият ва санъат кўргазмаси ҳамда Ёшлар маданият ва санъат маркази тугатилсин, уларнинг бюджетдан молиялаштирилладиган штат бирликлари, балансида бўлган бинолар ҳамда бошқа моддий-техника воситалари Маданият вазирлигига ўтказилсин;

Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданий мерос департаменти (кейинги ўринларда – Департамент) ва унинг барча ҳудудий бошқармалари тузилмасида тегишлича юридик шахс мақомига эга бўлмаган **Бадий экспертиза бошқармаси ҳамда бадий экспертиза бўлимлари** ташкил этилсин;

Маданият вазирлиги ҳузуридаги Бадий экспертиза бошқармаси, унинг ҳудудий бўлимлари тугатилсин, уларнинг мавжуд штат бирликлари ҳамда мол-мулклари молиялаштиришнинг амалдаги тартибидан сақлаб қолган ҳолда тегишлича Департамент ҳамда унинг ҳудудий бошқармаларига, пул маблағлари эса – Департаментнинг бюджетдан ташқари Маданий мерос жамғармасига ўтказилсин;

Маданият вазирлиги ҳузуридаги «**Маданий мерос тиклаш-таъмирлаш**» давлат унитар корхонаси ҳамда Департамент ҳузуридаги «**Мерос чашмаси**» давлат унитар корхонаси тугатилсин, уларга хўжалик юритиш, оператив бошқарув ва доимий фойдаланиш ҳуқуқи билан тегишли бўлган бинолар ҳамда бошқа моддий-техника воситалари белгиланган тартибда Маданий мерос илмий-тадқиқот институтига ўтказилсин;

Марказлаштирилган инвестициялар ҳисобига молиялаштирилладиган объектларни қуриш, реконструкция қилиш, капитал ва жорий таъмирлаш бўйича буюртмачи хизматининг номи Маданият вазирлиги ҳузуридаги «Ягона буюртмачи хизмати» инжиниринг компанияси этиб қайта номлансин;

«Гулистон», «Театр» ва «Мозийдан садо» журналлари таҳририятлари ягона таҳририятга бирлаштирилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки:

Ўзбекистон Республикасининг «Маданий бойликларнинг олиб чиқилиши ва олиб кирилиши тўғрисида», «Маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида», «Музейлар тўғрисида», «Археология мероси объектларини муҳофаза қилиш ва улардан фойдаланиш тўғрисида»ги қонунларида Маданият вазирлиги зиммасига юклатилган вазифа, функция ҳамда ваколатлар **Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари** томонидан амалга оширилади;

Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари фаолияти 2021 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган манбалар ҳисобидан молиялаштирилади.

3. Маданият вазирлиги 2020 йил охирига қадар Департамент ва унинг ҳудудий бошқармаларига оператив бошқарув ҳуқуқи билан берилган **моддий маданий мероснинг барча кўчмас мулк объектларини тегишли ҳудудий маданият бошқармалари ва**

музей-қўриқхоналарга оператив бошқарув ҳуқуқи билан ўтказилишини таъминласин, Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари жойлаштирилган бинолар бундан мустасно.

Моддий маданий мерос объектларига эгаллик қилувчи ва улардан фойдаланувчи давлат органлари ва бошқа юридик шахслар раҳбарлари ҳамда жисмоний шахслар зиммасига моддий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш ҳамда улардан оқилона фойдаланишни таъминлаш бўйича **шахсий жавобгарлик юклансин.**

4. Белгилаб қўйилсинки:

Департамент ва унинг тегишли ҳудудий бошқармалари тегишинча тугатилаётган Бадий экспертиза бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимларининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари бўйича вориси ҳисобланади;

Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари таркибидаги Бадий экспертиза бошқармаси ва бадий экспертиза бўлимлари бошлиқлари ўз лавозимига кўра тегишинча Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари бошлиқларининг ўринбосари ҳисобланади;

Департамент ва унинг ҳудудий бошқармалари таркибидаги Бадий экспертиза бошқармаси ва бадий экспертиза бўлимларининг штат бирликлари тугатилаётган Бадий экспертиза бошқармаси ва унинг ҳудудий бўлимларининг штат бирликлари ҳамда Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети ва қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан молиялаштирилладиган кўшимча штат бирликларини ажратиш орқали шакллантирилади;

маданий бойликларни бадий экспертизадан ўтказганлик учун махсус йиғимлар Департаментнинг Маданий мерос жамғармасига йўналтирилади.

5. Маданий мерос илмий-тадқиқот институтига (кейинги ўринларда – Институт) қонун ҳужжатлари талабларига риоя қилган ҳолда, архитектура-шаҳарсозлик ҳужжатларини яратиш, геодезия ва картография фаолияти, моддий маданий мероснинг кўчмас мулк объектларини асрашга доир фаолият турларини тегишли лицензияларни олмасдан амалга ошириш ҳуқуқи берилсин.

Белгилансинки:

Институт фундаментал, амалий ва инновацион тадқиқотларнинг давлат илмий-техникавий дастурларида назарда тутилган маблағлар, ўз фаолиятдан олган маблағлари, халқаро молия институтлари ва бошқа ташкилотларнинг грантлари ҳамда қонун ҳужжатларида тақиқланмаган бошқа манбалар ҳисобидан молиялаштирилади;

Институт тугатилаётган «Маданий мерос тиклаш-таъмирлаш» ва «Мерос чашмаси» давлат унитар корхоналарининг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари бўйича вориси ҳисобланади, ходимлар билан тузилган меҳнат шартномалари бўйича мажбуриятлар бундан мустасно.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги **Ўзбекистонга оид хориждаги маданий бойликларни тадқиқ этиш маркази** мавжуд штат бирликлари ва моддий-техника базаси билан тўлиқ ҳажмда, молиялаштириш, меҳнатга ҳақ тўлаш ва моддий рағбатлантиришнинг амалдаги тартибидан сақлаб қолган ҳолда Маданият вазирлиги тизимига ўтказилсин.

Маданият вазирлиги 2020 йил 1 сентябрга қадар Маданият вазирлиги ҳузуридаги Ўзбекистонга оид хориждаги маданий бойликларни тадқиқ этиш маркази фаолиятини янада такомиллаштириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

7. Қўйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлигининг ташкилий тузилмаси 1-иловага мувофиқ;

бошқарув ходимлари чекланган сони 81 кишидан иборат Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги марказий аппаратининг тузилмаси 2-иловага мувофиқ;

худудий маданият органлари ходимларининг чекланган сони 3-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Ўзбекистон Республикаси маданият вазирлиги ходимларнинг умумий чекланган сони ва меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармаси доирасида худудий маданият органлари тузилмаларини тасдиқлаш, шунингдек, зарур ҳолларда, ушбу тузилмалар ҳамда вазирлик марказий аппарати тузилмасига ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқи берилсин.

Мазкур бандга мувофиқ Маданият вазирлиги ва худудий маданият органлари учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетидан молиялаштириладиган қўшимча 51 та штат бирликлари Маданият ва санъат кўргазмасининг тугатилиши ҳамда Маданият вазирлиги тизимидаги ташкилотларнинг қайта ташкил этилиши ҳисобига бўшайдиган штат бирликлари ҳисобидан ажратилсин.

8. Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш концепциясини амалга ошириш бўйича **мувофиқлаштирувчи кенгаш** 4-иловага мувофиқ таркибда ташкил этилсин, қуйидагилар унинг асосий вазифалари этиб белгилансин:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2020 йил 26 майдаги «**Маданият ва санъат соҳасининг жамият ҳаётидаги ўрни ва таъсирини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида**»ги ПФ–6000-сон Фармонида белгиланган чора-тадбирларнинг ўз вақтида, тўлиқ ҳажмда ва самарали амалга оширилишини таъминлаш;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 28 ноябрдаги ПҚ–4038-сон қарори билан тасдиқланган **Ўзбекистон Республикасида миллий маданиятни янада ривожлантириш концепцияси** ва уни амалга ошириш бўйича «**йўл харитаси**» ҳамда мазкур қарорнинг ижросини таъминлашда масъул вазирлик ва идораларнинг фаолиятини самарали ташкил этиш ҳамда мувофиқлаштириш, аниқланган камчиликларни ўз вақтида бартараф этиш чораларини қўриш;

мазкур бандда назарда тутилган норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ижросининг доимий мониторинги ва таҳлилини олиб бориш ҳамда уларнинг натижалари юзасидан ҳар чоракда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ва Вазирлар Маҳкамасига ахборот ва асосланган тақрифлар киритиб бориш.

9. Маданият вазирлиги:

а) икки ҳафта муддатда:

ушбу қарор талабларидан келиб чиққан ҳолда Ўзбекистон Республикаси маданият вазири ўринбосарларининг улар масъул бўлган аниқ йўналиш ва вазифаларни назарда тутувчи функционал вазифаларини тасдиқласин;

худудий маданият бошқармалари тузилмаларида ходимларнинг мазкур қарор билан белгиланган чекланган сони доирасида моддий маданий мерос объектларидан оқилна фойдаланиш ва муҳофаза қилиш бўлимларини ташкил этсин;

б) бир ой муддатда:

ушбу қарор талабларидан келиб чиқиб, Маданият вазирлиги марказий аппарати ва янги тузилган бўлинмаларни зиммасига юклатилган вазифаларнинг самарали бажарилишини **юқори профессионал даражада таъминлашга қодир бўлган малакали мутахассислар билан тўлдириш** чораларини кўрсин;

Молия вазирлиги билан келишган ҳолда Маданият вазирлиги тизимидаги ташкилотлар томонидан кўрсатиладиган концерт-томоша хизматларининг тарифларини шакллантириш тартибини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

в) икки ой муддатда манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда Вазирлар Маҳкамасига:

Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданий мерос илмий-тадқиқот институти фаолиятини ташкил этиш чора-тадбирлари тўғрисидаги;

Департамент фаолиятини такомиллаштириш ва барқарор равишда молиялаштириш, ходимлари меҳнатини моддий рағбатлантиришни кучайтириш, шу жумладан, уларга хизмат қилган умумий иш стажини, илмий унвон ва даражага эга бўлгани учун устамалар белгилаш, моддий-техника базасини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисидаги;

Маданий бойликларни реализация қилиш фаолиятини амалга ошириш учун рухсат бериш тартиб-таомилларидан ўтишининг хабар-

дор қилиш тартиби тўғрисидаги қарор лойиҳаларини киритсин;

г) уч ой муддатда Оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирларининг календарь режаларини шакллантириш ва тасдиқлаш тартиби тўғрисидаги низом ҳамда Концерт-томоша фаолиятини лицензиялаш бўйича давлат хизматлари кўрсатишининг маъмурий регламенти лойиҳаларини Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

10. Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобига маданият ва санъат муассасаларида **Билет операциялари ягона электрон тизими** ишлаб чиқилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

Маданият вазирлиги:

бир ой муддатда Туризмни ривожлантириш давлат қўмитаси билан келишган ҳолда **Оммавий ташриф буюриладиган моддий маданий мероснинг кўчмас мулк объектлари ва музейлар рўйхатини** тасдиқласин;

2021 йил 1 июлга қадар ўз тизимидаги театрларнинг кириб-чиқиш жойларида театрларнинг ўз маблағлари ва Маданият вазирлигининг бюджетдан ташқари маблағлари ҳамда тадбиркорлик субъектларининг давлат-хусусий шериклик шартлари асосида жалб қилинадиган маблағлари ҳисобига электрон турникетлар ёки ташриф буюрувчиларни автоматик ҳисобга олишга мўлжалланган бошқа мосламалар ўрнатилиши ва уларнинг Билет операциялари ягона электрон тизимига интеграция қилинишини таъминласин.

11. 2021 йил 1 январдан бошлаб давлат хизматчилари учун меҳнатга ҳақ тўлашнинг ягона тизими жорий этилгунга қадар Маданият вазирлиги, худудий маданият бошқармалари, туман ва шаҳар маданият бўлимлари ходимлари учун Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджетидан ушбу харажатлар учун Маданият вазирлиги ҳузуридаги Маданият ва санъатни ривожлантириш жамғармасига ажратиладиган маблағлар ҳисобидан моддий рағбатлантиришнинг қуйидаги турлари жорий этилсин:

кўп йиллик меҳнати учун рағбатлантириш коэффициентини ҳисобга олган ҳолда, лавозим маошига белгиланган коэффициентларда қуйидаги ҳажмларда ҳар ойда қўшимча пул тўлаш: 2 йилдан 5 йилгача – 0,1; 5 йилдан 10 йилгача – 0,2; 10 йилдан 15 йилгача – 0,3; 15 йилдан ортиқ – 0,4;

ходимлар фаолиятининг натижадорлигига кўра иш берувчининг алоҳида буйруғи билан ўрнатиладиган, лавозим маошидан (рағбатлантириш коэффициентини ҳисобга олган ҳолда) 100 фоизгача бўлган миқдорда ҳар ойлик шахсий устама;

ҳар ойлик озиқ-овқат учун харажатларни қоплаш бўйича базавий ҳисоблаш миқдорининг икки баравари миқдоридан тўловлар;

ҳар ойлик йўлқира учун харажатларни қоплаш бўйича базавий ҳисоблаш миқдорининг бир баравари миқдоридан тўловлар, хизмат автотранспорти бириктирилган ходимлардан ташқари.

12. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги 2021 йилдан бошлаб Ўзбекистон Республикасининг Давлат бюджети параметрларида мазкур қарорда назарда тутилган харажатларни амалга ошириш учун зарур маблағларни кўзда тутсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ва Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг айрим қарорларига 5-иловага мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

14. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2006 йил 14 сентябрдаги «**Тошкент шаҳрида барпо этилган маданият ва санъат кўргазмаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида**»ги ПҚ–467-сон қарори ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

15. Маданият вазирлиги манфаатдор идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига тақрифлар киритсин.

16. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси А.А. Абдувахитов ва Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.А. Мусаев зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси

Президенти

Ш.МИРЗИЁЕВ

Тошкент шаҳри,
2020 йил 26 май

**Озодбек НАЗАРБЕКОВ,
Ўзбекистон Республикаси
маданият вазири**

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТНИНГ ҲАЁТИМИЗДАГИ ЎРНИ ЯНАДА ОШАДИ

Маданият ва санъат ҳаётимизнинг ажралмас қисмидир. Гўдак дунёга келар экан, санъатнинг энг оддий ва олий намунаси — она алласи билан дунёни танийди, ҳаётни идрок этади. Қувончли кунларимизда ҳам, изтироб чекканимизда ҳам куй-қўшиқ бизга ҳамроҳ бўлади. Сирасини айтганда, санъатга ошно инсондан ёмонлик чиқмайди. Мақомлар, дoston-у лапарлар, спектакллар, музей экспонатлари, цирк томошалари ҳар биримизни олижаноблик, меҳр-оқибат, дўстлик, аҳиллик, ватанпарварлик, мардлик ва жасорат руҳида тарбиялашга хизмат қилади. Шу боис ўзини ҳурмат қилган ҳар қандай халқ ўз санъатини асрайди, ардоқлайди. Шу бой меросни авлодларга бус-бутун етказишга ҳаракат қилади.

Президентимизнинг «Маданият ва санъат соҳасининг жамият ҳаётидаги ўрни ва таъсирини янада ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони ҳамда «Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори мазмун-моҳиятида ана шундай эзгу мақсад-муддао мужассам.

Тан олишимиз керак, соҳада узоқ йиллардан бери ўз ечимини кутиб ётган масалалар талай. Муаммолардан халос бўлмасдан туриб, соҳа тараққиёти ҳақида ўйлаш ҳам мумкин эмас. Ушбу ҳужжатларнинг қабул қилиниши натижасида энди ана шу долзарб масалалар ўз ечимини топади, десак муболаға бўлмайди.

Маданият ва санъат жуда кенг қамровли соҳа сифатида бир-бирини тақорламайдиган, бир-бирига ўхшамайдиган, мустақил ижодни талаб этадиган тизимларни бирлаштиради. Президентимиз Фармонида мана шу кенг қўламли соҳанинг ҳар бир ҳалқаси ҳисобга олиниб, муҳим чора-тадбирлар белгиланганки, ушбу вазифалар ижроси маданият ва санъатнинг бир занжир ўлароқ мустаҳкам уйғунликда ривожланишига замин яратади.

Энг катта янгиликлардан бири сифатида санъаткорларнинг интеллектуал ва мулкӣ ҳуқуқларини ҳимоя қилишнинг янги тизими жорий этилаётганини қайд қилиш жоиз. Санъаткор, ижодкор ва ижрочининг муаллифлик ҳуқуқини ҳимоя қилиш палатаси ташкил этилмоқда, ушбу тузилмага бир қатор ваколатлар берилмоқда. Мазкур палата, биринчи навбатда, ижодкорлар томонидан яратилаётган асарларни ҳуқуқий жиҳатдан ҳимоя қилади. Бу санъаткорни ўз иқтидорини намоён этишга, умрбоқий асарлар яратишга ундайди. Зеро, у яратаётган ижод намунаси чинакам санъат асари даражасига кўтарилса, шу асарга бўлган талабдан бутун умр моддий рағбат топишини билади. Энг муҳими, мазкур палата соҳадаги бугунги кунда баъзи тортишувларга, келишмовчиликларга сабаб бўлаётган кўчирмақашлик иллатига қарши курашади.

Халқимиз асл санъатни ҳамиша қадрлаган. Ушбу жиҳат фармонда ўз ифодасини топган. Давлат органлари ва ташкилотлари тизимидаги концерт, маданият саройлари ва бошқа муассасаларда тўлиқ жонли ижро асосида ўтказиладиган концерт-томоша дастур-

лари учун бундан буён ижара тўловидан 50 фоиз чегирма бериш тартиби жорий этилмоқда. Бу халқимизнинг жонли ижродан баҳрамандлик даражасини оширибгина қолмай, санъаткорларни ўз устида кўпроқ ишлаш, ихлосмандларга ҳақиқий ижод намуналарини тухфа этишга ундайди. Бинобарин, ҳозиргача тайёр ашулага оғзини қимирлатиб, томоша қўяётган ҳам, қўшиғига меҳрини, қалби қўрини қўшиб, куйлаётган ҳам бир хил ижара ҳақи тўлаб келган. Аниқроқ айтганда, концерт бераётган санъаткорнинг чинакам меҳнат қилаётганига ҳам, соҳани бироз айланиб ўтиб, қандини уриб юрганларга ҳам бир хил муносабатда бўлинарди. Мазкур ҳужжат билан адолат тикланиши — жонли ижро соҳибига муайян имтиёзлар кўзда тутилаётгани ижодкорларда ҳақиқий санъатга қарашни ҳам ўзгартиришига шубҳа йўқ. Бу соҳага энди қадам қўйган ёшларни халқ меҳрини қозониш учун осон йўлдан бормасдан, кўпроқ меҳнат қилишга чорлайди. Шу билан бирга, 50 фоизлик чегирма концерт чипта нархлари арзонлашувига ҳам хизмат қилади.

Фармон билан 2021 йилнинг 1 январидан бошлаб концерт-томоша фаолиятини лицензиялаш, лицензияларнинг давлат реестрини юритиш, улар фаолияти ва эришган натижалари ҳақидаги ахборотларни киритиб бориш Концерт-томоша фаолияти иштирокчиларининг ягона онлайн портали орқали амалга оширилади. Давлат органлари ва ташкилотларининг асосий вазифа ҳамда функцияларидан келиб чиқиб, улар ташаббуси билан ташкил этиладиган оммавий-маданий ва концерт-томоша тадбирлари ҳар йили тасдиқланадиган календарь режа асосида ўтказилади. Бу санъаткорларнинг йил давомида қандай тадбирларда иштирок этишини аввалдан билишига, ўз иш режаларини шунга мувофиқ тузишларига имкон яратади.

Халқимиз орасида ёш истеъдодлар кўп. Баъзан уларнинг ижод намуналари турли интернет сайтлари ва ижтимоий тармоқларда тарқалиб, кенг эътироф ва олқишларга сабаб бўлади. Юқоридаги ҳужжатларда ана шундай ёш истеъдодларни излаб топиш, уларнинг таълим олиши ва иқтидорини намоён этишига шароит яратиш мақсадида қатор чора-тадбирлар белгиланмоқда. Жумладан, «Ёш ижодкорларни қўллаб-қувватлаш ва ахборот-мултимедиа маркази» давлат муассасаси, бошқача айтганда, продюсерлик маркази ташкил этилмоқда. Эндиликда ноталар тўпламлари ва махсус муסיқий адабиётлар давлат бюджети маблағлари ҳисобидан чоп этилиб, таълим муассасаларига тўлиқ етказиб берилади.

Фармонга мувофиқ, Ўзбекистон давлат консерваториясининг ўзбек мақом санъати факультети ҳамда Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институтининг тегишли таълим йўналишлари ҳамда мутахассисликлари негизида Юнус Ражабий номидаги Ўзбек миллий муסיқа санъати институти ташкил этилаётгани ёшларимиз миллий

Bu tanishuv parchasidir. Asarning to'liq versiyasi <https://kitobxon.com/uz/asar/4837> saytida.

Бу танишув парчасидир. Асарнинг тўлиқ версияси <https://kitobxon.com/uz/asar/4837> сайтида.

Это был ознакомительный отрывок. Полную версию можно найти на сайте <https://kitobxon.com/ru/asar/4837>